

לקט ידיעות – ינואר 2022

מנהלת התכנית: אל"ם (מיל') עו"ד פנינה שרביט ברוך

רכז התכנית ועורך הלקט: עו"ד אורי בארי

צוות המחקר: יהל גרליץ, יעל יוסילביץ', שירלי שלזינגר, אילון שמואל ואילון שרביט

♦ ידיעות מתוך ישראל

♦ ידיעות בינלאומיות שקשורות לישראל

♦ ידיעות בינלאומיות

ידיעות מתוך ישראל

חקיקה

ב-31 בינואר התקבל חוק סמכויות מיוחדות להתמודדות עם נגיף הקורונה החדש (הוראת שעה)

(תיקון מס' 11), התשפ"ב-2022.

25 בינואר, הודעת הכנסת.

פסיקה

בג"ץ 8732/20 האגודה לזכויות האזרח בישראל נ' משטרת ישראל

ב-3 בינואר דחה בג"ץ עתירה במסגרתה התבקש להורות למדינה לגבש מתווה למניעת העומס במחסום 300 (מעבר רחל) שנמצא בין בית לחם לירושלים, כדי להבטיח כי התנאים במעבר יעמדו בהנחיות משרד הבריאות. בית המשפט ציין את שדרוג המחסום בשנת 2019, וקבע כי עיקר העומס נוצר כתוצאה מהעדר ההסדרה וויסות התור בצד הפלסטיני, וכי אין מקום להתערב בשיקולים הביטחוניים והבריאותיים של ניהול המעבר.

בג"ץ 8954/21 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה

ב-17 בינואר **דחה** בג"ץ עתירה שהוגשה כנגד החלטתו של היועץ המשפטי לממשלה שלא לכלול בקשה להטיל קלון על חה"כ אריה דרעי, במסגרת הסדר הטיעון שנערך עימו, הכולל עבירות לפי חוק מיסוי מקרקעין ופקודת מס הכנסה. בית המשפט קבע כי בהתאם לחוק יסוד: הכנסת, ככל שחה"כ דרעי יודיע על התפטרותו וזו תיכנס לתוקף במועד הדיון בהליך הפלילי, לא יהא זה מסמכותו של בית המשפט לקבוע אם יש בעבירה קלון.

בג"ץ 144/22 סועאד אבו שחידם נ' מפקד פיקוד העורף

ב-19 בינואר **דחה** בג"ץ, ברוב דעות, עתירה שהוגשה כנגד צו ההריסה שהוצא לדירת המפגע אשר ביצע את פיגוע הירי בחודש נובמבר 2021 בעיר העתיקה בירושלים, במהלכו נרצח אליהו קיי ז"ל ונפצעו ארבעה אנשים נוספים. **השופטים שטיין ועמית**, בדעת רוב, קבעו כי אין עילה להתערב בהחלטה, וכי הצו הוגבל ליחידת הדיור של המפגע וננקטו צעדים אפקטיביים שימזערו את הפגיעה לשאר חלקי המבנה. **השופט קרא**, בדעת מיעוט, גרס כי לאור העדר מעורבות והזדהות של בני המשפחה עם הפיגוע, מדובר בענישה קולקטיבית לא סבירה ולא מידתית.

בג"ץ 7470/16 לילה שוויכי נ' שר הבריאות

ב-23 בינואר **מחק** בג"ץ עתירות במסגרתן התבקש להורות על ביטול תקנות ביטוח בריאות ממלכתי, הדורשות תקופת אכשרה ארוכה יותר לבני משפחתו של תושב, השוהים בישראל מכוח היתרי שהייה זמניים במסגרת הליך איחוד משפחות, לשם קבלת זכאות למתן שירותי בריאות, בהשוואה לבני משפחתו של אזרח. זאת, לאור פרסום תיקון לתקנות בחודש ספטמבר 2021 אשר נתן מענה לחלק הארי של הטענות.

בר"מ 7917/21 לאנא ח'טיב נ' שרת הפנים

ב-11 בינואר **קיבל** בית המשפט העליון, באופן חלקי, בקשת רשות ערעור שהוגשה על ידי פלסטינים כנגד החלטת בית משפט מחוזי, שדחה בקשה להוצאת צו ביניים להורות למשרד הפנים לחדול מלטפל בבקשות של תושבי האזור למתן מעמד במסגרת בקשות לאיחוד משפחות בהתאם למצב המשפטי שנהג בתקופת תוקפו של חוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה), בשל פקיעת תוקפו בחודש יולי 2021. בית המשפט קבע כי המדינה אינה רשאית לפעול יותר על-פי חוק הוראת השעה או הנהלים שהוצאו מכוחו, כל עוד חוק זה אינו בתוקף. אולם, בתקופת הביניים ועד להכרעה בעתירה בבית המשפט המחוזי, על המדינה לפעול בהתאם לשיקול דעתה הכללי, בהתאם לסמכויות המוקנות בגדרו של הדין הקיים, וכי אין מקום להורות לה לנהוג ביחס למערערים באופן זה לטיפול בבקשות אחרות למתן מעמד, שהרקע להן הוא שונה.

ידיעות בינלאומיות שקשורות לישראל

ב-6 בינואר [דחה](#) בית משפט פדרלי בארצות הברית תביעת נזיקין שהוגשה על ידי בני משפחתו של ארי פולד ז"ל כנגד הרשות הפלסטינית ואש"ף בגין אחריותן לפיגוע הטרור, בשל העדר סמכות שיפוט. בית המשפט קבע כי התיקון משנת 2019 לחוק המאבק בטרור (PSJVT) אשר קובע כי יראו את הרשות הפלסטינית ואש"ף כמסכימות להחלת סמכות השיפוט עליהן, ככל שביצעו תשלומים למפגעים ובני משפחותיהם בשל ביצוע פעולת טרור כנגד אזרחים אמריקאים, סותר את התיקון החמישי לחוקה בדבר הזכות להליך הוגן ואינו חוקתי. בני משפחת פולד הודיעו כי יערערו על ההחלטה.

7 בינואר, [Reuters](#).

ב-11 בינואר [גזר](#) בית משפט פדרלי בארצות הברית שבע שנות מאסר על קיילב קול, מנהיג לשעבר של הארגון הניאו-נאצי "חטיבת אטומופן". קול [הורשע](#) בחודש ספטמבר 2021, בין היתר, בשל חלקו בהטלת אימה על עיתונאים ממוצא יהודי ואתני, הפועלים לחשוף תופעות אנטישמיות.

12 בינואר, [Jpost](#).

ב-20 בינואר [אימצה](#) העצרת הכללית של האו"ם החלטה, ביוזמת ישראל, המגדירה הכחשת השואה כביטוי של אנטישמיות ומגנה אותה, וכן קוראת למדינות, מוסדות האו"ם וחברות המדיה החברתית לנקוט באמצעים להילחם באנטישמיות והכחשת השואה.

20 בינואר, [הודעת האו"ם](#); 20 בינואר, [הודעת משרד החוץ](#); 21 בינואר, [ASIL](#); 21 בינואר, [Reuters](#).

ידיעות בינלאומיות

התפשטות מגפת הקורונה

ב-13 בינואר [קבע](#) בית המשפט העליון של ארצות הברית כי [הוראת](#) הסוכנות לבריאות תעסוקתית (OSHA) מחודש נובמבר 2021, המחייבת עובדים בחברות מעל 100 איש במגזר הפרטי להתחסן או להציג בדיקת קורונה שלילית דו שבועית על חשבונם, ניתנה בחוסר סמכות. שכן, על אף שהסוכנות יכולה להסדיר סיכונים תעסוקתיים, אין בסמכותה להסדיר נושא כה נרחב, וכי רק לקונגרס נתונה סמכות זו. לעומת זאת, ביחס לחובה זהה [שהוטלה](#) על עובדי מערכת הבריאות במקומות שמקבלים מימון מהממשל הפדרלי, [נקבע](#) בעתירה נוספת כי הנושא נכלל תחת סמכות מחלקת הבריאות ושירותי האנוש האמריקאית (HHS).

13 בינואר, [Reuters](#); 13 בינואר, [Guardian](#); 13 בינואר, [Washington Post](#). לניתוח ההחלטות ודיון במשמעויות שלהן ראו: [ברידג'ט דולינג](#), 24 בינואר, [Lawfare](#).

מאבק בטרור

ב-4 בינואר **הפץ** בית משפט פדרלי לערעורים בארצות הברית את החלטת בית המשפט הפדרלי של מחוז קולומביה שדחתה תביעת נזיקין שהגישו אזרחים אמריקאים ובני משפחותיהם שנפגעו מפעולות טרור של המיליציה ג'יש אל-מהדי בעיראק (המקושרת לחיזבאללה) בין השנים 2011-2005, כנגד עשרים ואחת חברות תרופות, בין היתר, פייזר, אסטררהזניקה וג'ונסון וג'ונסון. בתביעה נטען כי החברות שילמו שוחד למשרד הבריאות העיראקי על מנת להשיג חוזי אספקה רפואיים, בדיעה כי הוא נשלט על ידי ג'יש אל-מהדי, וכי כספים אלו סייעו במימון פעולות הטרור. נקבע כי התיק יחזור לערכאות המשפט לבירור התביעה.

5 בינואר, **Reuters**. לניתוח ההחלטה ודיון במשמעויות שלה ראו: **טאנר לרקין**, 20 בינואר, **Lawfare**.

ב-11 בינואר **פורסם** כי מחלקת ההגנה של ארצות הברית אישרה את שחרורם של חמישה עצורים ממתקן המעצר בגואנטנמו, לאחר שנמצא כי הם כבר לא מהווים איום על ארצות הברית. טרם שחרורם בפועל, יש למצוא מדינה שתקלוט אותם. בתוך כך, ב-10 בינואר **גינן** קבוצה של מומחים לזכויות אדם שמונו מטעם מועצת זכויות האדם של האו"ם כדווחים את המשך הפעלת המתקן ואת ההפרות הבלתי פוסקות של זכויות אדם בו, וקראו לממשל ביידן להורות על סגירתו.

ב-10 בינואר **פורסם** כי ליטא שילמה מעל ל-110,000 דולר פיצויים לפעיל אל-קאעידה אבו זוביידה, אשר מוחזק במתקן המעצר בגואנטנמו, בשל מתן אישור ל-CIA להחזיק בו במתקן מעצר סודי בשטח המדינה ולענות אותו בין השנים 2005-2006. זאת, בהתאם **להחלטת** בית הדין האירופי לזכויות אדם (ECtHR) מחדש מאי 2018.

10 בינואר, **Guardian**.

ב-28 בינואר **הגיש** מזכ"ל האו"ם למועצת הביטחון דוח עיתי בדבר האיום שנשקף מדאעש לשלום והביטחון בעולם, והמאמצים שהאו"ם נוקט למיגור האיום.

משפט בינלאומי פלילי וחקירות על פשעי מלחמה

ב-13 בינואר **הרשיע** בית משפט בגרמניה את אנוואר רסלן, קולונל סורי, בגין ביצוע פשעים כנגד האנושות בין השנים 2011-2012 כלפי אסירים בבית כלא בדמשק. רסלן הורשע בגין חלקו ברצח של עשרות אסירים, וכן בגין מעשי אונס, תקיפה מינית ועינויים של לפחות 4,000 אסירים, ונגזר עליו מאסר עולם.

13 בינואר, **הודעת האו"ם**. לניתוח ההחלטה ודיון בחשיבות מתן אמצעים להגנה על עדים ראו: **אליסה יאמאמוטו**, 13 בינואר, **Just Security**; לניתוח ההחלטה ודיון בחשיבותה ראו: **קלאוס קרס**, 14 בינואר, **Just Security**; לדיון בהחלטה ביחס למגמות בסמכות שיפוט אוניברסלית ראו: **היילי אוונס**, 9 בפברואר, **Lawfare**.

ב-20 בינואר [קבע](#) בית הדין האירופי לזכויות אדם (ECtHR) כי לא נפגעה זכותו של ולדימיר מילנקוביץ', מפקד משטרה בכיר בקרואטיה בזמן מלחמת האזרחים ביוגוסלביה לשעבר, לענישה שלא לפי חוק, אגב הרשעתו בבית משפט במדינה בביצוע פשעי מלחמה בין השנים 1991-1992, בגין אחריותו למעשים של שוטרים שהיו כפופים לו. בית הדין קבע כי עקרון אחריות מפקדים לביצוע פשעי מלחמה על ידי הכפופים להם במהלך עימות מזויין שאינו בין מדינות היה עקרון מנהגי כבר בשנת 1991, וכי על מילנקוביץ' היה לדעת כי אי מניעת ביצוע הפשעים תוביל להטלת אחריות פלילית עליו.

20 בינואר, [הודעת בית הדין](#); 20 בינואר, [ASIL](#).

זכויות אדם

ב-26 בינואר [חתם](#) הנשיא ביידן על צו מינהלי שהופך הטרדה מינית לעבירה בפני עצמה תחת קוד החוקים הצבאי (UCMJ), וכן מחזק את ההתמודדות של הצבא עם עבירות אלימות במשפחה ועבירות הפצת תמונות וסרטונים אינטימיים.

26 בינואר, [The Hill](#).

סייבר, טכנולוגיה ופרטיות

ב-11 בינואר [קבע](#) בית הדין האירופי לזכויות אדם (ECtHR) כי בולגריה הפרה את האמנה, כאשר לא קיימה פיקוח משפטי מספק ביחס להחלטות על מתן צווים למעקב, ובשל היעדר רגולציה ברורה על אחסון, גישה והשמדה של נתוני מעקב, בהתאם לחוק אמצעי המעקב המיוחדים. החוק מאפשר מעקב סודי אחר אזרחי בולגריה באמצעים אלקטרוניים וכן ניטור של התקשורת הפרטית שלהם. בית הדין הורה לבולגריה לתקן את ההפרה.

11 בינואר, [Reuters](#).

ב-19 בינואר [חתם](#) הנשיא ביידן על מזכר בנושא ביטחון לאומי (MSM) הקובע סטנדרט גבוה יותר של אבטחת סייבר, במטרה לחזק את אבטחת הסייבר של מערכות הביטחון הלאומי, מחלקת ההגנה וקהילת המודיעין.

19 בינואר, [הודעת הבית הלבן](#); 19 בינואר, [Reuters](#); 19 בינואר, [The Hill](#).

מדיניות ביטחונית וצעדים ביטחוניים

ב-27 בינואר אימצה מועצת הביטחון את [החלטה 2618 \(2022\)](#) במסגרתה האריכה בחצי שנה את המנדט של כוח שמירת השלום של האו"ם בקפריסין (UNFICYP).

ב-31 בינואר אימצה מועצת הביטחון של האו"ם את [החלטה 2619 \(2022\)](#) במסגרתה האריכה בשלושה חודשים את המנדט של כוח התמיכה של האו"ם בלוב (UNSMIL).

נשק

ב-3 בינואר פרסמו חמש החברות הקבועות במועצת הביטחון - ארצות הברית, רוסיה, סין, בריטניה וצרפת, הצהרה משותפת במסגרתה קראו למנוע מרוץ חימוש ומלחמה גרעיניים, וכי אסור שמלחמה כזאת תפרוץ לעולם.

3 בינואר, Reuters; 3 בינואר, Guardian.

סנקציות

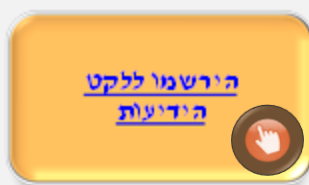
ב-10 בינואר הטילו ארצות הברית והאיחוד האירופי סנקציות נוספות על שישה פקידים בכירים בניקרגואה בשל זיוף תוצאות הבחירות שהתקיימו במדינה ב-7 בנובמבר 2021. בבחירות זכה הנשיא המכהן, דניאל אורטגה, בכהונה רביעית.

10 בינואר, Reuters.

התפתחויות מדיניות

ב-4 בינואר קבע בית משפט בקנדה כי על איראן לשלם פיצויים בסך 84 מיליון דולר למספר משפחות מקנדה שקרוביהם היו על סיפון המטוס האוקראיני שהתרסק בחודש ינואר 2020 בעקבות פגיעת טילי נ"מ איראנים, זמן קצר לאחר המראתו מטהרן. 176 איש נהרגו בהתרסקות, 63 מהם קנדים.

לקט הידיעות "משפט וביטחון לאומי" מתפרסם אחת לחודש. [צפו בלקטי הידיעות הקודמים](#).

*אם נתקלתם בבעיה בהרשמה, ניתן להירשם על ידי שליחת שם מלא וכתובת דוא"ל ל- lawans@inss.org.il

ניתן למצוא אותנו ב:

© 2017 כל הזכויות שמורות